YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (neljäs jaosto)

17 päivänä syyskuuta 2003 *

Asiassa T-137/01,

Stadtsportverband Neuss eV, kotipaikka Neuss (Saksa), edustajanaan asianajajat H. G. Hüsch ja S. Schnelle,

kantajana,

vastaan

Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehenään J. Sack, prosessiosoite Luxemburgissa,

vastaajana,

jossa kantaja vaatii kumottavaksi 9.4.2001 tehtyä komission päätöstä kantajalle Eurathlon-ohjelman perusteella myönnetyn taloudellisen tuen osittaisesta takaisinmaksamisesta,

* Oikeudenkäyntikieli: saksa.

EUROOPAN YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN TUOMIOISTUIN (neljäs jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja V. Tiili sekä tuomarit P. Mengozzi ja M. Vilaras,

kirjaaja: hallintovirkamies D. Christensen,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 9.1.2003 pidetyssä suullisessa käsittelyssä esitetyn,

on antanut seuraavan

tuomion

Asian tosiseikat

1 Stadtsportverband Neuss eV (jäljempänä kantaja) on Neussin kunnan urheiluseurojen yhteenliittymä. Sen tarkoitus on yleishyödyllinen ja edistää urheilua.

2 Kantaja pyysi 28.2.1994 kirjallisesti (jäljempänä tukihakemus) komissiolta tukea kansainvälisen urheilutapahtuman (jäljempänä ISO 94 -tapahtuma) rahoittamiseksi. Tapahtuma järjestettiin Neussissa 11.—15.5.1994.

3 Komissio myönsi 10.6.1994 tekemällään päätöksellä kantajalle Eurathlon-ohjelman perusteella Euroopan yhteisöjen yleisen talousarvion rajoissa (taloudellinen tuki pääluvun B3 momentista 3050,11) 20 000 ecun suuruisen taloudellisen tuen (jäljempänä tukipäätös).

4 Tukipäätös on sanamuodoltaan seuraavanlainen:

" — — Minulla on ilo ilmoittaa, että Euroopan yhteisöjen komissio on päättänyt myöntää järjestöllenne 20 000 ecun suuruisen tuen.

Tämän kirjeen liitteenä on lomake, jossa esitetään ne yleiset velvollisuudet, jotka komissiolta tukea saaneen on täytettävä. Pyydän lukemaan sen tarkoin ja palauttamaan täytettynä ja allekirjoitettuna — — , jotta maksamismenettelyyn voidaan ryhtyä."

5 Franssen, joka toimi tuolloin kantajan johtokunnan puheenjohtajana, allekirjoitti 28.6.1994 lomakkeen, jossa esitettiin ne yleiset velvollisuudet, jotka komissiolta tukea saaneen on täytettävä (jäljempänä tuensaajan ilmoitus).

6 Tuensaajan ilmoituksen 1 kohdan mukaan kantajan on sitouduttava "käyttämään yhteisön varoja ainoastaan 28.2.1994 tehdyssä hakemuksessa kuvatun hankkeen toteuttamiseen".

7 Tuensaajan ilmoituksen 2 kohdan viidennessä luetelmakohdassa — sellaisena kuin tuensaaja oli sen muuttanut — todettiin, että "komission tuki on 18,4 prosenttia ennakoiduista menoista. Mikäli todelliset kulut jäävät pienemmiksi, komission tuki rajoittuu tähän prosenttiosuuteen".

8 Ilmoituksen 2 kohdan kuudennen luetelmakohdan mukaan "taloudellinen tuki ei voi missään tapauksessa synnyttää voittoa".

9 Ilmoituksen 3 kohdassa todetaan, että kantaja "ilmaisee hyväksyntänsä — viimeksi 13.3.1990 annetulla neuvoston asetuksella (Euratom, EHTY, ETY) N:o 610/90 muutetun Euroopan yhteisöjen yleiseen talousarvioon sovellettavan 21 päivänä joulukuuta 1977 annetun varainhoitoasetuksen (EYVL L 356, s. 1) mukaisesti — sille, että komissio ja tilintarkastustuomioistuin tarkastavat jälkeenpäin yhteisön varojen käytön".

10 Tuensaajan ilmoituksen 4 kohdan mukaan kantaja "sitoutuu toimittamaan komissiolle kolmena kappaleena kolmen kuukauden kuluessa tuetun hankkeen päättymisestä, viimeistään 15.8.1994 (talousarviota koskevien säännösten mukaan kyseistä hanketta varten myönnetyt varat ovat sitä määrätyn ajan):

— selvityksen mainitun taloudellisen tuen käytöstä

— tuensaajan laatiman varmennetun luettelon menoista tai taloudellisen tiedon, johon on liitetty varmennetut asiakirjat, josta käy ilmi menojen määrä ja laatu sekä vastaavat tulot (komission tuki mukaan luettuna)

— mahdollisen fidusiaariyhteisön vuosikertomuksen".

11 Tuensaajan ilmoituksen 5 kohdassa todetaan, että tuensaaja sitoutuu niin ikään "säilyttämään viiden vuoden ajan kaikki alkuperäiset asiakirjat mahdollista tarkastusta varten".

12 Ilmoituksen 7 kohdassa mainitaan lisäksi, että tuensaaja "siinä tapauksessa, että tuen käytölle kokonaan ei ole esitetty perusteita menoluettelossa, vakuuttaa korvaavansa komissiolle tämän pyynnöstä tuen, joka on jo maksettu vailla perusteita".

13 Tammikuussa 1995 komissio maksoi kantajalle taloudellisena tukena 20 000 ecua tämän 27.10.1994 laatiman laskelman nojalla.

14 Kantajan urheiluvastaava Grahl osoitti 12.12.1996 komissiolle kirjeen, jossa tuotiin esiin joitakin poikkeavuuksia, jotka koskivat ISO 94 -tapahtumaan liittyviä maksuja, ja huomautettiin 40 000 Saksan markan (DEM) suuruisesta ylijäämästä.

15 Koska kantaja oli saanut 20 000 DEM tukea myös Kreis Neussilta (Neussin piirikunta), tämä suoritti kantajan ISO 94 -tapahtumaan liittyviä menoja koskevan tarkastuksen ja laati tarkastuskertomuksen 26.11.1997 (jäljempänä Kreis Neussin tarkastuskertomus) tilintarkastustoimiston 25.7.1997 tekemän väliaikaisen tarkastuskertomuksen perusteella. Kreis Neussin tarkastuskertomuk-

sessa todettiin tileissä 19 905,03 DEM:n ylijäämä. Kyseisen tarkastuksen johdosta kantajaa vaadittiin Kreis Neussin 19.3.1998 tekemässä päätöksessä maksamaan täysimääräisenä takaisin Kreis Neussin myöntämä tuki (jäljempänä Kreis Neussin takaisinmaksupäätös).

16 Myös komissio määräsi 6.4.1999 maksukehotuksessaan nro 3240010317 palauttamaan täysimääräisesti maksamansa tuen sillä perusteella, että sen 9.2.1999 esittämä pyyntö saada kaikki ISO 94 -tapahtumaan liittyviä menoja ja tuloja koskevat asiakirjat oli jäänyt vastauksetta ja että sillä joka tapauksessa oli hallussaan tietoja, joiden mukaan kantaja oli saanut tapahtumasta voittoa, joka ei ollut taloudellista tukea koskevien sääntöjen mukaista (jäljempänä 6.4.1999 tehty päätös).

17 Kannekirjelmällään, joka saapui ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimeen 25.6.1999 ja joka rekisteröitiin numerolla T-154/99, kantaja nosti 6.4.1999 tehtyä päätöstä koskevan kumoamiskanteen.

18 Komissio peruutti 6.4.1999 tehdyn päätöksensä päätöksellään 6.8.1999 (jäljempänä 6.8.1999 tehty päätös).

19 Kantajan asianajaja Hüsch lähetti 11.8.1999 komissiolle elokuussa 1999 laaditun "ISO 94 -tapahtumaa koskevan lopullisen laskelman". Laskelman mukaan kokonaismenot olivat 242 070,94 DEM, kun taas kokonaistulot olivat 225 567,25 DEM yhteisön tuki mukaan luettuna ja 187 973,73 DEM ilman yhteisön tukea.

20 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin totesi 20.10.1999 määräyksellään asiassa annettavan lausunnon raukeavan 6.8.1999 tehdyn päätöksen seurauksena.

21 Komission edustajat tarkastivat ISO 94 -tapahtuman kirjanpidon 13.4.2000 kantajan asianajajan toimistotiloissa.

22 Hüsch lähetti 23.5.2000 komissiolle tietoja eräiden toimien selventämiseksi.

23 Komissio laati 15.6.2000 kertomuksen 13.4.2000 suoritetusta tilintarkastuksesta (jäljempänä tilintarkastuskertomus). Kertomus annettiin tiedoksi Hüschille saksaksi 27.10.2000.

24 Tilintarkastuskertomuksessa komissio totesi seuraavaa:

"Kun otetaan huomioon todetut poikkeavuudet, lopullinen laskelma on seuraavanlainen:

tukikelpoiset menot yhteensä	149 291 DEM
tulot yhteensä	181 202 DEM (yhteisön tuki mukaan luettuna)
	143 609 DEM (ilman yhteisön tukea)

Tukikelpoisten menojen perusteella yhteisöltä saatavan tuen enimmäismäärä on 18,4 prosenttia eli 27 470 DEM. On kuitenkin sovellettava sopimusehtoa, jonka mukaan tuki ei saa missään tapauksessa aiheuttaa voittoa, ja siten rajoitettava tuen määrä 5 682 DEM:aan lopullisen laskelman mukaisten menojen ja tulojen saattamiseksi tasapainoon".

25 Komissio osoitti Hüschille 3.4.2001 kirjeen vastauksena huomautuksiin, jotka kantaja oli tehnyt tilintarkastuskertomuksen johdosta (jäljempänä 3.4.2001 päivätty kirje).

26 Kirje kuului seuraavasti:

" — — Pettinelli ilmoitti Teille kirjeitse 23.1.2001 toimittaneensa yksikköön toimenpiteitä varten kyseisen asiakirja-aineiston sekä 28.11.2000 päivätyssä kirjeessänne olleiden tietojen ja huomautusten tutkinnan. Ohessa liitteenä yhteenveto tutkinnan keskeisistä tuloksista.

Minun on valitettavasti todettava, että esiin tulleet uudet seikat eivät aiheuta muutoksia niiden päätelmien osalta, jotka on esitetty tilintarkastuskertomuksessa, joka on annettu Teille tiedoksi 27.10.2000.

Niinpä minun onkin kehotettava asiakastanne Stadtsportverband Neussia maksamaan takaisin 31 911,11 DEM; tätä tarkoittava ilmoitus toimitetaan Teille. — — "

27 Komissio laati 9.4.2001 numerolla 3240302372 uuden maksukehotuksen, joka koski 31 911,11 DEM:aa eli 16 315,89 euroa (jäljempänä riidanalainen päätös).

28 Riidanalainen päätös on sanamuodoltaan seuraava:

" — —

215050/94 — 'Kansainvälinen koululaistapahtuma 1994'

Takaisinmaksua 31 [91]1,11 DEM 13.4.2000 asianajajanne H. G. Hüschin toimistossa suoritetun ja asianajajallenne 3.4.2001 osoitetussa kirjeessä (liite) vahvistetun tilintarkastuksen seurauksena.

— — "

Oikeudenkäynti ja asianosaisten vaatimukset

29 Kantaja nosti esillä olevan kanteen yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimeen 19.6.2001 saapuneella kirjelmällään.

30 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin (neljäs jaosto) aloitti esittelevän tuomarin kertomuksen perusteella suullisen käsittelyn. Prosessinjohtotoimina asianosaisia pyydettiin esittämään eräitä asiakirjoja ja vastaamaan eräisiin ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen kirjallisiin kysymyksiin. Ne noudattivat osittain näitä pyyntöjä.

31 Asianosaisten lausumat ja vastaukset ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen esittämiin kysymyksiin kuultiin 9.1.2003 pidetyssä istunnossa.

32 Kantaja vaatii, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin

— kumoaa riidanalaisen päätöksen, ja

— velvoittaa komission korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

33 Komissio vaatii, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin

— hylkää kanteen, ja

— velvoittaa kantajan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Kanneperusteet ja asianosaisten lausumat

34 Kantaja vetoaa kanteensa tueksi viiteen kanneperusteeseen. Ensimmäinen koskee oikeusperustan puuttumista, toinen perusteluvelvollisuuden laiminlyöntiä, kolmas ilmeistä arviointivirhettä, neljäs vanhentumista sekä viides hyvän hallintotavan periaatteen loukkaamista ja huolellisuusvelvollisuuden noudattamatta jättämistä. Istunnossa kantaja luopui kanneperusteestaan, joka koski riidanalaisen päätöksen virheellistä tiedoksiantoa.

Oikeusperustan puuttumista koskeva ensimmäinen kanneperuste

Asianosaisten lausumat

35 Kantajan mukaan todellista velvoitetta takaisinmaksuun ei ole. Sen mielestä tukipäätös ei sisällä mitään konkreettista mahdollisesta takaisinmaksusta. Kantajan puheenjohtajana tuohon aikaan toimineen Franssenin allekirjoittama tuensaajan ilmoitus ei myöskään voi sitoa kantajaa, koska kantajan edustajina olisi pitänyt Bürgerliches Gesetzbuchin (Saksan siviililaki) 26 §:n ja kantajan sääntöjen mukaan olla puheenjohtaja tai tämän varamies sekä johtokunnan jokin toinen jäsen yhdessä. Näin ollen pelkkä entisen puheenjohtajan allekirjoitus ei ollut riittävä velvoittamaan kantajaa. Kantajan mukaan tukipäätöksen pätevyys ei kuitenkaan kyseenalaistu, koska se oli edun synnyttävänä hallintotoimena perustellusti osoitettu kantajalle.

36 Kantaja väittää myös, ettei ISO 94 -tapahtuman väitetty ylijäämä ole oikeudelliselta kannalta voittoa. Yleishyödyllisenä yhdistyksenä kantaja ei voi saada voittoa. Saadessaan ylijäämää järjestämällä erilaisia tilaisuuksia, tämä sijoitetaan yleishyödyllisen yhdistyksen työhön. Koska kantaja ei voi synnyttää voittoa, takaisinmaksupäätökselle ei ole oikeusperustaa. Kantajan mielestä komissio on sekoittanut voiton ja ylijäämän käsitteen.

37 Komissio huomauttaa Franssenin puuttuvaksi väitetyn toimivallan osalta, että mikäli tämä ei voi yksin tehdä sitoumuksia kantajan puolesta, koko komission suoritus on tehty vailla oikeusperustaa, sillä kantaja ei alun alkaenkaan täyttänyt tuen saannin edellytyksiä. Niinpä tuen maksamista takaisin kokonaisuudessaan olisi voitu vaatia perusteettoman edun saamista koskevien periaatteiden nojalla, koska kantaja ei voi vedota vilpittömään mieleen, kun puheenjohtajan täytyi tietää, ettei hänellä ollut yksinään oikeutta edustaa kantajaa.

38 Voiton ja ylijäämän käsitteiden osalta komissio totesi istunnossa, että tässä tapauksessa se ymmärsi voitolla sitä ylijäämää, joka toteutui, kun tilaisuudesta saadut tulot ylittivät siitä koituneet menot.

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta

39 Ensinnäkin on huomattava, että tukipäätöksessä viitataan nimenomaisesti sen liitteenä olevaan tuensaajan ilmoitukseen. Tuen saanti edellyttää, että saaja täyttää, allekirjoittaa ja lähettää lomakkeen komissiolle. Tämän vuoksi tämä

tuensaajan ilmoitus, joka sisältää tuen antamista koskevia yksityiskohtaisia sääntöjä, on erottamaton osa tukipäätöstä.

40 Tältä osin on korostettava, että tuensaajan ilmoituksen mukaan kantaja sitoutui käyttämään yhteisön varoja ainoastaan 28.2.1994 tehdyssä hakemuksessa kuvatun hankkeen eli ISO 94 -tapahtuman toteuttamiseen.

41 Lisäksi tuensaajan ilmoituksessa oli kohta, jonka mukaan taloudellinen tuki ei voi missään tapauksessa synnyttää voittoa.

42 Kantaja myöskin ilmaisi Euroopan yhteisöjen yleiseen talousarvioon sovellettavan 21 päivänä joulukuuta 1977 annetun varainhoitoasetuksen mukaisesti hyväksyntänsä sille, että komissio ja tilintarkastustuomioistuin tarkastavat jälkeenpäin yhteisön varojen käytön.

43 Tämän ohella kantaja sitoutui antamaan komissiolle selvityksen tuen käytöstä sekä laatimansa varmennetun luettelon menoista tai taloudellisen tiedon, johon on liitetty varmennetut asiakirjat, josta käy ilmi menojen määrä ja laatu sekä vastaavat tulot.

44 Kantaja sitoutui vielä siinä tapauksessa, että tuen käytölle kokonaan ei ole esitetty perusteita menoluettelossa, maksamaan komissiolle tämän pyynnöstä takaisin perusteetta maksetun tuen.

45 Näin ollen tuensaajan ilmoituksessa annetaan selvästi komissiolle oikeus valvoa tuen käyttöä ja määrätä se tarvittaessa palautettavaksi. Tältä osin on muistettava, että komissiota sitovat EY 274 artiklan nojalla yhteisön varojen moitteettoman hoidon periaatteet. Niinpä yhteisön taloudellisten tukien myöntämisjärjestelmässä tuen käyttöä koskevat säännöt, jotka voivat johtaa jo myönnetyn tuen maksamiseen takaisin kokonaan tai osittain.

46 Tämän seurauksena kantaja ei voi väittää, ettei takaisinmaksuvelvoite sitä koske. Tuensaajan ilmoituksessa olleiden sääntöjen noudattamatta jättämisen tapauksessa komissiolla on oikeus vaatia sitä maksamaan myönnetty tuki takaisin kokonaan tai osittain. Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan nimittäin tuensaaja, jonka esittämän hakemuksen komissio on hyväksynyt, ei tällä hyväksymisellä saavuta minkäänlaista lopullista oikeutta saada koko tuen määrää, jos se ei noudata tuen edellytyksenä olevia ehtoja (asia T-81/95, Interhotel v. komissio, tuomio 14.7.1997, Kok. 1997, s. II-1265, 62 kohta ja asia T-126/97, Sonasa v. komissio, tuomio 29.9.1999, Kok. 1999, s. II-2793, 59 kohta).

47 Toiseksi sen kantajan väitteen osalta, jonka mukaan se seikka, ettei tuensaajan ilmoitusta ole allekirjoittanut tähän oikeutettu henkilö, estää kaikkien velvoitteiden olemassaolon kantajan osalta, on riittävää todeta, että se on vailla merkitystä. Se, että kantaja on vastaanottanut ja käyttänyt kyseistä taloudellista tukea, tarkoittaa sen hyväksyneen kaikki puheenjohtajan sopimat sitoumukset kyseisen tuen myöntämistä koskevien sääntöjen osalta. Ellei toisaalta näin olisi, olisi katsottava, että kantajan on palautettava kyseinen taloudellinen tuki kokonaan.

48 Kolmanneksi sen kantajan väitteen osalta, jonka mukaan ISO 94 -tapahtumasta kertyneeksi väitetty ylijäämä ei ole voittoa sanan oikeudellisessa mielessä, on tutkittava, mitä voitolla tässä tapauksessa on tarkoitettava. Yhteisön taloudelli-

sen tuen tapauksessa tuen on rajoituttava siihen määrään, joka tarvitaan, jotta hanke on kirjanpidolliselta kannalta tasapainossa. Tämän vuoksi tuensaajan ilmoituksessa esiintyvän sanan voitto on tässä ymmärrettävä tarkoittavan ylijäämää eli sitä, että tulot ylittävät menot. Yleishyödyllisenä yhdistyksenä kantaja ei tosiaankaan sinänsä voi saada voittoa. Tämä seikka ei kuitenkaan estä sitä saamasta ylijäämää ISO 94 -tapahtumasta erilaisten tukien ja erityisesti komissiolta saamansa tuen ansiosta. Kuten ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on jo edellä todennut, kantaja oli hyväksynyt velvollisuutensa maksaa tuki takaisin siinä tapauksessa, että se saisi ISO 94 -tapahtumasta enemmän tuloja kuin mitä tuosta tapahtumasta aiheutui menoja. Kantaja ei voi välttyä tältä velvollisuudelta vetoamalla pelkästään ristiriitaan sen yleishyödyllisen yhdistyksen aseman ja voiton syntymisen välillä.

49 Tämän vuoksi ensimmäinen kanneperuste on hylättävä.

Perusteluvelvollisuuden laiminlyöntiä koskeva toinen kanneperuste

Asianosaisten lausumat

50 Kantajan mukaan riidanalaisesta päätöksestä eivät mitenkään ilmene takaisinmaksuvaatimuksen perustelut. Kantajan mielestä päätöksen perustelujen tulisi sisältyä riidanalaiseen päätökseen itseensä, koska kantajalle osoitettu tilintarkastuskertomus ei voi tältä osin toimia perusteluna, sillä tällainen kertomus ei voi olla henkilölle vastainen toimi eikä korvata tällaista toimea eikä myöskään olla sellaisen perusteena. Istunnossa kantaja vahvisti, että sen käsityksen mukaan riidanalaisen päätöksen liitteenä ollut 3.4.2001 päivätty kirje ei sisällä minkäänlaista perustelua, kun taas toisaalta "tilintarkastuskertomuksessa kerrotaan

tarkasti, miten [kyseiseen takaisinmaksuvaatimuksen kohteena olevaan] määrään on — — päädytty". Kantaja on kuitenkin ilmoittanut istunnossa, että jos tilintarkastuskertomusta pidetään riidanalaisen päätöksen perusteluina, kantaja hyväksyy tämän siinä tapauksessa, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin päätyy siihen, että päätöksen perusteluina on tilintarkastuskertomus itse.

51 Komission mukaan tilintarkastuskertomus kertoo paremmin kuin mitkään lisäperustelut maksukehotuksessa ne syyt, joiden vuoksi se vaatii tuen osittaista takaisinmaksua. Lisäksi se huomauttaa, että riidanalaisessa päätöksessä on nimenomaisesti todettu takaisinmaksuvaatimuksen perustuvan siitä muodostuvaan ylijäämään, että tulot ovat olleet menoja suuremmat.

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta

52 On muistettava, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan päätöksentekijällä on velvollisuus perustella yksittäispäätös sen vuoksi, että asianosainen saisi riittävät tiedot siitä, onko päätös asianmukainen vai onko siinä mahdollisesti sellainen virhe, jonka perusteella sen pätevyys voidaan riitauttaa, ja sen vuoksi, että yhteisöjen tuomioistuimet voivat tutkia päätöksen laillisuuden. Tämän velvollisuuden ulottuvuus riippuu kyseisen toimen luonteesta sekä siitä asiayhteydestä, jossa päätös on tehty (yhdistetyt asiat T-551/93 ja T-231/94—T-234/94, Industrias Pesqueras Campos ym. v. komissio, tuomio 24.4.1996, Kok. 1996, s. II-247, 140 kohta; yhdistetyt asiat T-46/98 ja T-151/98, CCRE v. komissio, tuomio 3.2.2000, Kok. 2000, s. II-167, 46 kohta ja asia T-80/00, Associação Comercial de Aveiro v. komissio, tuomio 14.5.2002, Kok. 2002, s. II-2465, 35 kohta).

53 Oikeuskäytännöstä seuraa, että koska yhteisön antaman taloudellisen tuen pienentämispäätöksestä on vakavia seurauksia tuensaajalle, päätöksessä on selvästi

kerrottava ne perusteet, jotka oikeuttavat tuen pienentämisen alun perin myönnetystä määrästä (em. asia CCRE v. komissio, tuomion 48 kohta ja em. asia Associação Comercial de Aveiro v. komissio, tuomion 36 kohta).

54 Tutkittaessa sitä, ovatko päätöksen perustelut näiden vaatimusten mukaisia, huomioon on otettava päätöksen sanamuodon lisäksi myös sen asiayhteys sekä kaikki kyseistä asiaa koskevat oikeussäännöt (em. asia Associação Comercial de Aveiro v. komissio, tuomion 37 kohta).

55 Ensiksi on tutkittava riidanalaisen päätöksen sisältö. Tältä osin on huomattava, että riidanalaisessa päätöksessä viitataan kantajan asianajajan toimistotiloissa 13.4.2000 suoritettuun tilintarkastukseen. Siinä viitataan niin ikään kantajan asianajajalle 3.4.2001 osoitettuun kirjeeseen, joka on riidanalaisen päätöksen liitteenä.

56 Mitä tulee siihen, että riidanalaisen päätöksen sanamuodossa viitataan 13.4.2000 suoritettuun tilintarkastukseen, niin oikeuskäytännössä todetaan, että päätöstä voidaan pitää riittävän perusteltuna, jos siinä viitataan kantajalle lähetettyyn tilintarkastuskertomukseen (em. asia Industrias Pesqueras Campos ym. v. komissio, tuomion 142—144 kohta). Kantaja on myöntänyt saaneensa tilintarkastuskertomuksen ensin ranskaksi ja sittemmin 27.10.2000 saksaksi. Lisäksi 27.10.2000 päivätyssä saatekirjeessä komissio oli nimenomaisesti kehottanut kantajaa lausumaan käsityksensä kertomuksesta kuukauden määräajassa. Tilintarkastuskertomus sisältää — kuten kantaja itsekin on istunnossa myöntänyt — riittävät tiedot kantajalle niiden syiden selville saamiseksi, joiden vuoksi tuen takaisinmaksua vaadittiin. Se seikka, että riidanalaisessa päätöksessä viitataan 13.4.2000 suoritettuun tilintarkastukseen eikä tilintarkastuskertomukseen, ei sinänsä vaikuta riidan ratkaisuun, koska kantaja pystyy havaitsemaan 13.4.2000 suoritetun tilintarkastuksen ja sitä seuranneen kertomuksen välisen kytköksen.

57 Lisäksi oikeuskäytännössä todetaan, että viitattaessa asiakirjaan, joka on päätöksen liitteenä ja joka siten sisältyy päätökseen, perusteluvelvollisuus voidaan täyttää tällä asiakirjalla (ks. vastaavasti asia T-65/96, Kish Glass v. komissio, tuomio 30.3.2000, Kok. 2000, s. II-1885, 51 kohta). Tässä tapauksessa riidanalaiseen päätökseen liitetyssä 3.4.2001 päivätyssä kirjeessä vastataan kantajan huomautuksiin, jotka koskivat tilintarkastuskertomusta, ja mainitaan myös takaisinmaksuvaatimuksen pohjana olevat komission esittämät syyt. On paikallaan toistaa kirjeen lopputulema, jonka mukaan "sopimuspuolen asianajajan huomautusten tukena ei ole mitään uusia seikkoja. Ei ole mitään syytä määrittää uudestaan summaa, joka on tilintarkastuskertomuksen mukaan palautettava". Tällä kirjeellä kantajalle annettiin tiedoksi perusteet, joiden vuoksi ei ollut komission mukaan syytä poiketa tilintarkastuskertomuksessa esitetystä. Tämän vuoksi kirje sisältää tilintarkastuskertomukseen nähden lisäperusteluja.

58 Tästä syystä, ottaen huomioon, että komissio viittaa riidanalaisessa päätöksessä tilintarkastukseen, joka suoritettiin kantajan asianajajan luona, sekä 3.4.2001 päivättyyn kirjeeseen, joka oli tuon päätöksen liitteenä, on todettava, että riidanalaisen päätöksen perustelut ovat mainitun oikeuskäytännön valossa riittävät.

59 Näin ollen toinen kanneperuste on hylättävä.

Ilmeistä arviointivirhettä koskeva kolmas kanneperuste

60 Kolmas kanneperuste jakautuu kahteen osaan. Ensimmäinen osa koskee komission tekemää virheellistä tosiseikkojen arviointia ja toinen sen käyttämää virheellistä laskutapaa.

Ensimmäinen osa: virheellinen tosiseikkojen arviointi

— Asianosaisten lausumat

61 Kantaja kiistää joidenkin suoritusten pätevyyden painottaen, että komission arviointi on näiden menojen osalta virheellinen.

62 Ensinnäkin tilintarkastuskertomuksessa todetaan väärin perustein, että kantaja myönsi Kreis Neussille 20 000 DEM. Tämä toimenpide ei nimittäin liittynyt komission myöntämään tukeen. Lisäksi palautus Kreis Neussille tapahtui "kantajan johtokunnan suorittaman virheellisen toimenpidettä kokonaisuudessaan koskevan arvioinnin pohjalta", josta komissio ei voi tehdä oikeudellisia päätelmiä.

63 Kantaja väittää samoin komission tilintarkastuksessa tekemää arviointia virheelliseksi Neussin kaupungille ISO 94 -tapahtuman tililtä suoritetun 15 000 DEM:n osalta. Tämä 15 000 DEM:n summa, joka näkyi kantajan kirjanpidossa, oli kantajan mukaan ulkopuolisen tahon antamaa Neussin nuorison urheilutoimintaan tarkoitettua tukea, ja kantaja oli erehdyksessä pannut tämän summan ISO 94 -tapahtuman tilille. Tosiasiassa kyse oli kantajalle ilman erityistä syytä ja ilman yhteyttä ISO 94 -tapahtumaan myönnetystä tuesta. Kantaja ei käyttänyt summaa ISO 94 -tapahtumaan vaan ensin vakavaraisuusavustuksena ja sitten Neussin kaupungin hyväksi toista nuorison jalkapalloturnausta varten. Mikäli tätä toimenpidettä kuitenkin lopullisessa ISO 94 -tapahtuman kirjanpidon tarkastuksessa pidettäisiin tukena, se on kantajan mukaan sen omiin varoihin kuuluva erä eikä ISO 94 -tapahtuman kirjanpitoon merkittävä tulo. Väitteensä tueksi kantaja vetoaa tässä yhteydessä 4.5.2000 päivättyyn Neussin kaupungin kirjeeseen.

64 Tämän jälkeen kantaja toteaa, ettei ISO 94 -tapahtumalla ole kantajasta erillään olevaa oikeushenkilöllisyyttä. Tämän seurauksena kantajan omien varojen kirjaamista tileihin ISO 94 -tapahtumaa varten ei voida pitää tulona sanan juridisessa mielessä. Niinpä se 10 000 DEM, jonka kantaja suoritti ISO 94 -tapahtuman tilille, oli pelkkä kassasta suoritettu ennakkomaksu, joka oli palautettava sille, eikä ulkopuolisen tahon antamaa tukea. Jos sitä tästä huolimatta olisi pidettävä ISO 94 -tapahtumaa varten tarkoitettuna suorituksena, kyseessä on kantajan omien varojen käyttö. Kantaja korostaa tältä osin, ettei tukipäätös velvoita kantajaa käyttämään omia varoja.

65 Tämän lisäksi kantaja kiistää arvioinnin, jonka komissio on tehnyt tilintarkastuskertomuksessa ISO 93 -tapahtumaan liittyvien transaktioiden osalta — eli 24 364,96 DEM:n suuruiset tulot ja 25 593,56 DEM:n suuruiset menot — ja jonka mukaisesti komissio ei ottanut niitä lukuun määrittäessään ISO 94 -tapahtuman tuen määrää. Kantajan mielestä ne ovat päinvastoin keskeinen osa ISO 94 -tapahtuman valmistelua ja selittyvät ISO 94 -tapahtumaan liittyneeseen haluun saada tietoa tapahtumasta, sen järjestelystä ja vaatimuksista.

66 Kantaja väittää niin ikään, että tilintarkastuskertomuksessa kyseenalaistetaan väärin perustein Donalekille suoritetun 1 584,57 DEM:n suuruisen menon merkitseminen kirjanpitoon. Kantajan mukaan Kreis Neuss on jo tarkastanut kirjauksen.

67 Tämän ohella kantaja on eri mieltä siitä, että komissio on pitänyt erästä 10 000 DEM:n suuruista menoa tukikelvottomana. Kantaja painottaa saaneensa luontoissuorituksena tukea mainostoimisto Hülser & Brüsteriltä 10 000 DEM:n arvosta. Saksan verolainsäädäntö sallii tällaisen lahjoituksen, kunhan kyetään osoittamaan, että luontoissuoritus on suoritettu ja että todistus lahjoituksesta toimitetaan, minkä Neussin kaupungin urheilutoimisto oli tässä tapauksessa tehnyt. Mainostoimisto Hülser & Brüster oli kantajan mukaan suorittanut luontoissuoritukset muun muassa painotuotteina. Tämä luontoissuoritus maini-

taan myös Kreis Neussin tarkastuskertomuksessa. Kantaja valittelee, ettei laskua tämän johdosta laadittu mainostoimisto Hülser & Brüsterin konkurssin seurauksena. Istunnossa kantaja täsmensi, että tämä 10 000 DEM:n suuruinen lasku, jonka kokonaismäärä oli maksettu, on erotettava toisesta 6 799 DEM:n suuruisesta laskusta, joka oli 1 799 DEM:n osalta maksettu ja jäljelle jäävän 5 000 DEM:N osalta lahjoitus.

68 Kantaja väittää niin ikään komission jättäneen huomiotta sen, että Neussin kaupunkikin teki samoin merkittäviä luontoissuorituksia ISO 94 -tapahtuman toteuttamiseksi, joka tapahtuma järjestettiin pääasiallisesti kunnan tiloissa. Neussin kaupungin 11.5.2000 päivätyn kirjeen mukaan nämä luontoissuoritukset olivat arvoltaan ainakin 92 450 DEM. Kantaja huomauttaa, että nämä luontoissuoritukset olisi voitu katsoa menoiksi ja merkitä kirjanpitoon luontoissuorituksina annettujen lahjoitusten kohdalle.

69 Samoin kantaja kiistää useiden menojen kyseenalaisuuden, joiden osalta komissio on esittänyt, että ne olisi toteutettu ilman todistusvoimaisia tositteita tai muita selvityksiä ja monesti jopa ilman tiedossa olevaa perustetta. Kantajan näkemyksen mukaan komissio on väärin perustein katsonut, ettei kantaja ollut esittänyt tositteita näistä menoista 23.5.2000 päivätyssä kirjeessä ja pitänyt niitä tämän johdosta tukikelvottomina.

70 Ensinnäkin kantajan mukaan komission olisi tullut hyväksyä meno, jonka muodostaa Franssenille maksettu 4 000 DEM:n suuruinen kertasumma. Kyseinen summa vastasi Franssenin henkilökohtaisia menoja liittyen ISO 94 -tapahtuman valmisteluun, toimeenpanoon ja kulkuun muun muassa matka-, puhelin- ja kirjeenvaihtokuluina sekä tapahtuman jälkeisinä suorituksina. Vaikka vastaavia yksityiskohtaisia tositteita ei ollut käytettävissä, näiden kulujen korvaaminen oli kantajan mielestä kohtuullista, kun otetaan huomioon tapahtuman pitkä valmisteluaika, merkittävyys ja kesto. Kantajan mukaan sillä oli oikeus myöntää kokonaismenoja pienempi kertakorvaus.

71 Tämän jälkeen kantaja asettaa kyseenalaiseksi sen, ettei komissio hyväksynyt 1 300 DEM:n maksamista Beyenin johtamalle tanssijaryhmälle. Kantajan mukaan maksu suoritettiin 2.8.1994 sen tililtä; erehdyksen vuoksi ISO 94 -tapahtuman tiliä ei käytetty tähän. Maksun todellisuutta ei kuitenkaan voida kiistää, sillä kyseinen tanssijaryhmä esiintyi sopimuksen mukaisesti ISO 94 -tapahtuman loppujuhlallisuuksissa. Koska kantaja oli tapahtuman järjestäjä, sen omalta tililtään tapahtumaa varten suorittamaa maksua on pidettävä vähennyskelpoisena menona.

72 Kantaja väittää komission myös väärin perustein evänneen 1 093,81 DEM:n suuruisen menon, joka muodostui maksusta yhdistykselle nimeltä Gesellschaft zur Wahrung von Urheberrechten (tekijänoikeuksien suojasta huolehtiva yhdistys, jäljempänä GEMA). Kantajan mukaan tämä maksu, joka liittyi ISO 94 -tapahtuman loppujuhlallisuuksissa soitettuun musiikkiin ja joka kuuluu GEMA:n puuttumisen piiriin, suoritettiin kantajan käyttötililtä ja maksettiin sitten takaisin kantajan tilille ISO 94 -tapahtuman tililtä. Tämän ohella kantaja katsoo, ettei kahdella komission tutkijalla, joiden tehtäväksi oli annettu kantajan tilien tarkastaminen, ollut riittäviä tietoja Saksan oikeusjärjestelmästä eikä saksan kielestä Saksan tekijänoikeuslainsäädännön ja GEMA:n tehtävän ymmärtämiseksi.

73 Lisäksi kantaja kyseenalaistaa sen, ettei komissio ole suostunut ottamaan lukuun 5 117,82 ja 4 430 DEM:n suuruisia kulukorvauksia Grahlille. Nämä summat maksettiin kantajan mukaan ISO 94 -tapahtuman tililtä, ja pankkisiirtolomakkeet esitettiin vastaajalle. Tilisiirtojen perusteena olivat Grahlin ISO 94 -tapahtumasta laskuttamat kulut, joiden osalta tämä oli suorittanut ennakkomaksun.

74 Komission käsityksen mukaan Neussin kaupungille mennyt 15 000 DEM:n avustus — vaikka kyseessä olisikin ulkopuolisen tahon kantajalle antama yleinen taloudellinen tuki — osoitettiin täysin perustellusti ISO 94 -tapahtumalle

eikä sitä voitu jälkeenpäin lähettää ulkopuoliselle taholle (tässä tapauksessa Neussin kaupungille) ylijäämän välttämiseksi. Komission mielestä kyseessä on toimenpide, jolla pyrittiin kätkemään ylijäämä. Ratkaisevaa tältä osin on, että riidanalainen summa käytettiin ensin ISO 94 -tapahtumaa varten. Lisäksi Neussin kaupungin 4.5.2000 päivätty kirje, jossa vahvistettiin sen tilille tullut käteissuoritus lähes kolme vuotta ISO 94 -tapahtuman järjestämisen jälkeen ilmeisen anonyymillä tavalla, on komission mukaan omiaan osoittamaan, että kyseessä on ollut manipulointi, kun mitään kuittiakaan ei tässä yhteydessä laadittu.

75 ISO 93 -tapahtuman kustannusten osalta komissio kiistää väitteen, jonka mukaan nämä olivat ISO 94 -tapahtuman valmistelua, nojautuen siihen, että Franssen oli saanut erityiskorvauksen matkoistaan ja muista toimistaan ISO 94 -tapahtumaa varten. Se katsoo tältä osin, että kantajan esittämät seikat eivät näytä toteen pienintäkään kytköstä näiden kulujen ja ISO 94 -tapahtuman välillä.

76 Donalekille suoritetun maksun osalta komissio toteaa, että sitä ei ole todistettu ja että sen käyttö on jäänyt hämäräksi.

77 Mainostoimisto Hülser & Brüsterin antaman tuen osalta komissio huomauttaa, että jos kyseessä olisi yhtiön tekemä lahjoitus joko rahana tai luontoissuorituksena, kantajalla ei olisi oikeutta ilmoittaa samansuuruista suoritusta tälle yhtiölle kuluina. Kuten todistukset osoittavat, kyse on 10 000 DEM:n arvoisesta lahjoituksesta, jota ei ollut tarkoitus maksaa myöhemmin takaisin.

78 Neussin kaupungin luontoissuorituksen suhteen komissio toteaa, että koska tällaisia suorituksia ei laskutettu, niitä ei voi merkitä kirjanpitoon kuluiksi.

79 Franssenille maksettua 4 000 DEM:n suuruista kertakorvausta puolestaan ei komission mukaan voitu hyväksyä tukikelpoisiksi kuluiksi, koska varojen käyttöä ei kyetty näyttämään toteen.

80 Tanssijaryhmälle ja GEMA:lle maksettujen summien suhteen komissio korostaa, ettei niitä voitu liittää ISO 94 -tapahtumaan ja ettei siten ollut mahdollista ottaa niitä lukuun. Komission mielestä on kantajan asiana tältä osin toimia niin, että ne voidaan liittää selkeästi ISO 94 -tapahtumaan. Mitä tulee väitteeseen, jonka mukaan tarkastuksen toimeksi saaneet virkamiehet eivät hallinneet saksan kieltä ja Saksan oikeusjärjestelmää, komissio huomauttaa, ettei kantaja ole pystynyt osoittamaan, missä määrin virkamiesten oletetut ilmaisu- ja ymmärtämisvaikeudet aiheuttivat virheitä, väärinymmärryksiä tai epätarkkuutta.

81 Grahlille maksetuista summista komissio painottaa, ettei kantaja ole esittänyt mainitsemiaan pankkiasiakirjoja eikä esittänyt minkäänlaista selvitystä kulujen luonteesta. Komission mukaan on kantajan asia esittää todisteet siitä, että kyseiset varat liittyivät ISO 94 -tapahtumaan, ja osoittaa varojen luonne.

— Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta

82 Edellä mainituissa asioissa Interhotel vastaan komissio (tuomion 46 kohta) ja CCRE vastaan komissio (tuomion 68 kohta) ilmaistun oikeuskäytännön mukaan rahoitustuen myöntämisen edellytyksenä on se, että tuensaaja noudattaa niitä ehtoja, jotka komissio on tuen myöntämispäätöksessään asettanut tai jotka tuensaaja itse on ilmoittanut siinä tukihakemuksessa, jonka johdosta tämä myöntämispäätös tehtiin. Sama koskee tässä tapauksessa tuensaajan ilmoitusta, koska tämä muodostaa olennaisen osan säännöistä, jotka koskevat yhteisön taloudellisen tuen myöntämistä.

83 On korostettava, että kantaja oli tuensaajan ilmoituksen 1 kohdan nojalla sitoutunut olemaan käyttämättä yhteisön tukea muuhun kuin ISO 94 -tapahtuman toteuttamiseen ja että kantaja hyväksyi ilmoituksen 3 kohdassa tuen käytön saattavan tulla komission ja tilintarkastustuomioistuimen jälkikäteisen tarkastuksen kohteeksi. Ilmoituksen 4 kohdan mukaan kantajan tuli niin ikään toimittaa komissiolle selvitys tuen käytöstä sekä varmennettu luettelo menoista tai taloudellinen tieto, johon on liitetty varmennetut asiakirjat, josta käy ilmi menojen määrä ja laatu sekä vastaavat tulot. Lisäksi tuensaaja ilmoituksen 7 kohdan mukaan sitoutui siinä tapauksessa, että tuen käytölle kokonaan ei ole esitetty perusteita menoluettelossa, korvaamaan komissiolle tämän pyynnöstä tuen, joka on jo maksettu vailla perusteita. Näin ollen kantajan tuli osoittaa kaikkien esittämiensä kulujen tukikelpoisuus.

84 Edellä mainitusta asiasta Interhotel vastaan komissio (tuomion 47 kohta) ilmenevästä oikeuskäytännöstä seuraa myös, että taloudellisen tuen saajan tehtävänä on näyttää menojen tosiasiallisuus ja niiden liittyminen hyväksyttyyn hankkeeseen. Tuensaajalla on parhaat mahdollisuudet tehdä tämä, ja hänen on osoitettava, että julkisista varoista peräisin olevien varojen saaminen on perusteltua.

85 On huomattava, että kun yhteisön taloudellista tukea ei ole käytetty myöntämispäätöksessä asetettujen edellytysten mukaisesti, komissio voi keskeyttää tuen maksun, pienentää sen määrää tai peruuttaa sen, mikä voi edellyttää sitä, että komission on arvioitava monitahoisia tosiseikkoja ja kirjanpidollisia seikkoja. Tällaista arviointia tehdessään komissiolla on näin ollen oltava laaja harkintavalta. Tämän vuoksi ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen on rajoitettava valvontansa koskemaan sen tarkastamista, että komissio ei ole arvioinut kyseisiä seikkoja ilmeisen virheellisesti (em. asia Associação Comercial de Aveiro v. komissio, tuomion 50 kohta).

86 Tästä seuraa, että ellei kantaja kykene toimittamaan tositteita eikä mitään muutakaan seikkaa, jonka perusteella olisi voitu todeta, että ne menojen oikeu-

tusta koskevat tiedot ja toteamukset, joiden perusteella komissio toimi, olivat virheellisiä, komission ei voida väittää tehneen ilmeistä arviointivirhettä (ks. vastaavasti em. asia Interhotel v. komissio, tuomion 47 kohta).

87 Näin ollen riidanalaiset suoritukset on tutkittava yksi kerrallaan.

88 Tältä osin on muistettava, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan yksittäisen kumottavaksi vaaditun päätöksen lainmukaisuutta on arvioitava päätöksen tekemisen ajankohtana olemassa olleiden tosiseikkojen ja oikeudellisten seikkojen perusteella (ks. mm. yhdistetyt asiat 15/76 ja 16/76, Ranska v. komissio, tuomio 7.2.1979, Kok. 1979, s. 321, 7 kohta, Kok. Ep. IV, s. 311; asia C-449/98 P, IECC v. komissio, tuomio 17.5.2001, Kok. 2001, s. I-3875, 87 kohta ja yhdistetyt asiat T-177/94 ja T-377/94, Altmann ym. v. komissio, tuomio 12.12.1996, Kok. 1996, s. II-2041, 119 kohta). Mikäli näet ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen olisi tutkittava kumottavaksi vaaditut päätökset sellaisten tosiseikkojen valossa, jotka eivät olleet olemassa päätöksentekohetkellä, se asettaisi itsensä sen toimielimen paikalle, joka kyseisen päätöksen on tehnyt. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tehtävänä ei kuitenkaan ole asettaa itseään toimielinten paikalle (asia T-19/90, von Hoessle v. tilintarkastustuomioistuin, tuomio 11.7.1991, Kok. 1991, s. II-615, 30 kohta). Siksi ainoastaan ne seikat, jotka komissio saattoi saada tietoonsa hallinnollisessa menettelyssä, on otettava huomioon.

89 Heti aluksi Kreis Neussin antaman 20 000 DEM:n tuen osalta on todettava, että tilintarkastuskertomuksessa komissio huomautti kantajan maksaneen sen kokonaan takaisin. Niinpä komissio oikaisi kantajan tilejä tasasuhtaisesti vähentämällä menoja ja tuloja 20 000 DEM:lla. Takaisinmaksun tosiasiallisuus ilmenee selvästi "ISO 94 -tapahtumaa koskevasta lopullisesta laskelmasta", sillä kantaja oli maksanut kolme summaa — 13 260,58 DEM, 3 500 DEM ja 3 239,42 DEM eli yhteensä 20 000 DEM — Kreis Neussille. Kreiss Neussin takaisinmaksupäätöksestä käy niin ikään ilmi, että tätä takaisinmaksua oli pyydetty kantajalta ISO 94 -tapahtuman osalta.

90 Tämän johdosta on katsottava, että koska yhteisön tuki vahvistetaan tosiasiallisten menojen perusteella, komissio saattoi täysin oikeutetusti pienentää menoja ja tuloja 20 000 DEM:lla, kun otetaan huomioon, että Kreis Neussin tuki oli maksettu kokonaisuudessaan takaisin. Niin muodoin kantaja ei voinut tästä syystä lisätä menojaan eikä tulojaan.

91 Mitä taas tulee 15 000 DEM:n suorittamiseen Neussin kaupungille, niin on huomattava, että kyseinen summa kirjattiin "ISO 94 -tapahtumaa koskevaan lopulliseen laskelmaan" menona. Tilintarkastuskertomuksesta ilmenee kuitenkin, että 15 000 DEM:n suoritus Neussin kaupungille tapahtui maaliskuussa 1997 eli lähes kolme vuotta ISO 94 -tapahtuman järjestämisen jälkeen, että summa maksettiin käteisellä ja että tämä sattui samaan aikaan mainittua tapahtumaa varten avatun kantajan pankkitilin sulkemisen kanssa. Kantajan asianajaja on lisäksi todennut kirjeessään 23.5.2000, ettei tällä maksulla ollut yhteyttä ISO 94 -tapahtumaan.

92 Kantaja ei myöskään ole osoittanut, että 15 000 DEM:n lahjoituksella, joka tosiasiassa suoritettiin ISO 94 -tapahtuman tilille, ei ollut yhteyttä kyseiseen tapahtumaan.

93 Näin ollen komissio saattoi aivan perustellusti katsoa, että 15 000 DEM:n maksaminen Neussin kaupungille ei ollut ISO 94 -tapahtumaan kuuluvaksi katsottava meno, ja siten tehdä vaikutuksettomaksi kantajan kirjanpitomerkinnän pienentämällä tasasuhtaisesti riidanalaista tulojen ja menojen määrää sekä kirjata uudestaan tulona 15 000 DEM.

94 Kantajan ISO 94 -tapahtuman tilille suorittaman 10 000 DEM:n suhteen on todettava, ettei kantaja kohdista moitteita riidanalaiseen päätökseen. Tämän ohella tilintarkastuskertomuksesta käy ilmi, ettei komissio oikaissut lopullista laskelmaa tältä osin. Näin ollen kantajan väite on perusteeton.

95 ISO 93 -tapahtumaan liittyvien transaktioiden osalta on huomattava — kuten asianosaiset istunnossa vahvistivat — että tukihakemus koski ISO 94 -tapahtumaa. Näin ollen tuki myönnettiin yksinomaan tätä tapahtumaa varten. Tämän vuoksi on katsottava, että ISO 93 -tapahtumaan liittyvät transaktiot eivät vastaa tukipäätöksen eivätkä myöskään tukihakemuksen tarkoitusta. Viimeksi mainittu hakemus tehtiin paljon ISO 93 -tapahtuman jälkeen, eikä kantaja ole osoittanut, että ISO 94 -tapahtumaa varten tehtyyn hakemukseen olisi voinut sisältyä myös joitakin aiemman tapahtuman pitämiseen liittyviä menoja. Komissiolla oli siis oikeus jättää nämä transaktiot pois ISO 94 -tapahtumaa koskevasta lopullisesta laskelmasta.

96 Donalekille maksettuihin 1 584,57 DEM:n suuruisiin kuluihin liittyen komissio toteaa tilintarkastuskertomuksessa — mistä sen kanssa ei olla eri mieltä — että kyseinen tammikuussa 1995 maksettu summa koski niin ikään ISO 93 -tapahtumaan liittyvien kustannusten korvaamista. Sen vuoksi ja edellä 95 kohdassa esitetyistä syistä komissiolla oli oikeus jättää tämä maksu pois ISO 94 -tapahtumaa koskevasta lopullisesta laskelmasta.

97 Mainostoimisto Hülser & Brüsterille maksetun 10 000 DEM:n menon osalta komissio totesi tilintarkastuskertomuksessa, että tämä "maksu suoritettiin 'tilausvahvistukseksi' otsikoidun asiakirjan perusteella ilman asianmukaista laskua. Tämä kulu mainittiin lokakuussa 1994 laaditussa laskelmassa, mutta se oli siinä kompensoitu kahdella 5 000 DEM:n suuruisella tulolla, jotka oli saatu samalta yhtiöltä. [Kreis Neussin] tilintarkastuskertomuksessa vahvistetaan saaduiksi nämä summat, joiden osalta Neussin kaupunki on antanut todistukset — — . Elokuussa 1999 laaditussa taulukossa mainitaan ainoastaan 10 000 DEM:n meno, eikä vastaavia tuloja enää mainita. Hüsch kertoo, että [lahjoitusta koskevat] todistukset oli laadittu yhdistykselle koituneiden lisäkustannusten perusteella ja että kyseessä ei siis ollut rahan antaminen. Hän ei kuitenkaan esitä mitään todistusvoimaista asiakirjaa tämän todistamiseksi. Ottaen huomioon, että meno ei perustu asianmukaiseen laskuun ja että on selkeitä merkkejä siitä, että summa on palautettu (lahjoitusten muodossa) [kantajalle], on katsottava, ettei tätä 10 000 DEM:n menoerää voida pitää tukikelpoisena".

98 Tältä osin kantaja myöntää kahden 5 000 DEM:n suuruisen lahjoitustodistuksen olemassaolon mutta väittää silti, että kiistanalaista 10 000 DEM:n menoerää on pidettävä tukikelpoisena. Kuten komissio kuitenkin istunnossa huomautti, se on kirjannut 10 000 DEM tuloja, joiden osalta lahjoitustodistukset olivat olemassa, ja kompensoinut ne 10 000 DEM:n menoilla.

99 On todettava, että mikäli yritys tekee lahjoituksen joko rahana tai luontoissuorituksena, minkäänlaista takaisinmaksua ei ole tarkoitus tapahtua. Tämän vuoksi tällaisen lahjoituksen saanut osapuoli ei voi kirjata sitä menoksi.

100 Tässä tapauksessa on riidatonta, että 10 000 DEM maksettiin mainostoimisto Hülser & Brüsterille ja että kantaja — kuten se itsekin myöntää — sai vähintään 10 000 DEM:n arvoisen luontoissuorituksen tältä toimistolta. Näin ollen on katsottava, että komissiolla oli oikeus esittää 10 000 DEM:n menojen todellisuuden kyseenalaistamisen perusteeksi 10 000 DEM:n lahjoitukset ja siten pitää näitä menoja tukikelvottomina. Kantajan istunnossa ensimmäistä kertaa mainitseman 6 799 DEM:n laskun osalta on riittävää todeta, että koska komissio ei ennakkoon tutkinut tuota laskua ja koska kantaja ei laskua aiemmin tuonut esiin, tämä ei voi vedota siihen.

101 Neussin kaupungin luontoissuoritusten osalta taas on huomattava, että kantaja itse luokitteli ne "luontoissuorituksen muodossa oleviksi lahjoituksiksi". Tässä tapauksessa kyse oli kunnan tilojen saamisesta ilmaiseksi käyttöön. Tämän vuoksi on riittävää todeta, ettei tällaisia suorituksia missään tapauksessa voida pitää kirjanpidollisesti menona.

102 Mitä sitten tulee useiden sellaisten menojen tukikelpoisuuteen, joiden osalta komissio on nostanut esiin, että ne toteutettiin ilman todistusvoimaisia tositteita

tai muita selvityksiä ja monesti jopa ilman tiedossa olevaa perustetta, niin on todettava, että todistus maksusta ei riitä todentamaan menon lainmukaisuutta ja tukikelpoisuutta. Maksun on tapahduttava laskun tai muun tositteen perusteella, josta ilmenee maksun syy ja maksettava summa, ja nämä tositteet on toimitettava komissiolle. Nämä kulut tutkitaan seuraavaksi.

103 Franssenille maksetun 4 000 DEM:n suuruisen kertasumman osalta esitettiin kantajan väitteiden mukaan 6 750 DEM:n lasku, johon oli koottu kaikki kulut ja maksut, jotka Franssen oli eri paikoissa suorittanut, pieninä määrinä. Johtokunta oli kantajan mukaan kuitenkin päättänyt maksaa vain 4 000 DEM:n kertasumman tämän kulujen korvauksena.

104 On katsottava, että tietyn tapahtuman järjestäjät voivat sen yhteydessä joutua suorittamaan erilaisia juoksevia kuluja. Tällaisten menojen osalta taloudellisen tuen saajan on kyettävä antamaan selvitys, joka osoittaa niiden kytköksen tuettuun hankkeeseen. Tässä tapauksessa kantaja on kuitenkin esittänyt pelkästään edellä 103 kohdassa esitetyn selvityksen 4 000 DEM:n summan muodostavista eri menoeristä. Tämän vuoksi komissio ei voinut yhteisön varojen asianmukaista hoitoa koskevan velvollisuuden vuoksi suostua ottamaan lukuun kertasummaa ilman asianmukaisia tietoja kyseisistä menoista ja tositteita. Näin ollen komissiolla oli oikeus kieltäytyä hyväksymästä 4 000 DEM:n kertasummaa.

105 Beyenin johtamalle tanssijaryhmälle maksetun 1 300 DEM:n suhteen on huomattava kantajan vedonneen istunnossa Beyenin kirjeeseen, jota komissio ei oman ilmoituksensa mukaan ollut nähnyt aikaisemmin, mitä kantaja ei kiistä. Näin ollen kirje on esitetty myöhässä, eikä kantaja voi vedota siihen. Kuten näet edellä 88 kohdassa on todettu, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ei voi ottaa huomioon asiakirjoja, joita komissiolla ei ollut käytettävissään riidanalaista

päätöstä annettaessa. Tämän vuoksi on katsottava, ettei komissiolla ollut riidanalaisen päätöksen antohetkellä riittävästi tietoja, jotta se olisi voinut osoittaa mahdollisen kytköksen kyseisen summan ja ISO 94 -tapahtuman välillä. Niin muodoin sillä oli oikeus hylätä 1 300 DEM:n menoerä tositteiden puuttuessa.

106 GEMA:lle suoritetuksi väitetyn 1 093,81 DEM:n suuruisen maksun osalta on riittävää todeta, ettei kantaja ole toimittanut tältä osin laskua komissiolle, minkä se itsekin on myöntänyt istunnossa. Tiliotteen esittämistä ei voida pitää riittävänä, sillä tällaisessa asiakirjassa ei mainita sitä tapahtumaa, johon maksu liittyy. Komission asettamiin tutkijoihin ei tästä näkökulmasta voi myöskään kohdistaa moitteita väitetystä Saksan oikeusjärjestelmän tai saksan kielen huonosta hallinnasta, koska kantaja ei ollut esittänyt riittäviä tositteita osoittaakseen kyseisen menoerän ja ISO 94 -tapahtuman välisen yhteyden. Niinpä komissiolla oli oikeus kieltäytyä ottamasta lukuun GEMA:lle suoritettua maksua.

107 Mitä lopulta tulee Grahlille suoritettuihin 5 117,82 DEM:n ja 4 430 DEM:n suuruisiin kulukorvauksiin, on todettava, ettei kantaja ole toimittanut tositteita osoittaakseen niiden kytkeytymisen ISO 94 -tapahtumaan. Näin ollen komissiolla oli oikeus hylätä nämä kulut.

108 Näistä syistä komissiolla oli oikeus evätä riidanalaisten menojen tukikelpoisuus.

109 Tämän seurauksena ja ilman, että on tarpeen kuulla todistajia ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa, kolmannen kanneperusteen ensimmäinen osa on hylättävä.

Toinen osa: virheellinen laskentamenetelmä

— Asianosaisten lausumat

110 Kantaja kyseenalaistaa komission käyttämän laskentamenetelmän. Kantajan mielestä komissiolla on oikeus 18,4 prosenttiin ylijäämästä eikä koko ylijäämään.

111 Komissio väittää, että myöntämisehtojen mukaan minkäänlaista taloudellista ylijäämää ei tule syntyä ja että tästä syystä on vaadittu koko toteutuneen ylijäämän takaisinmaksua.

— Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta

112 On muistettava, että komissio myönsi kantajalle tukea 20 000 ecua eli 37 593,52 DEM pankkikulut pois luettuna. Tältä osin 6—12 kohdassa mainittujen tuen myöntämistä koskevien sääntöjen mukaan kyseistä tukea ei ensinnäkään voi käyttää muuhun kuin tukihakemuksessa kuvatun hankkeen toteuttamiseen, ja toiseksi tuki on rajoitettu 18,4 prosenttiin todellisista menoista, sekä kolmanneksi tuki ei missään tapauksessa voi synnyttää voittoa.

113 Todettuaan Kreis Neussin tarkastuskertomuksen perusteella, että lokakuussa 1994 laadittu laskelma, joka oli väliaikainen laskelma siitä syystä, että 37 prosenttia menoista oli ennakoituja menoja, jotka eivät vielä olleet toteutuneet, ei vastannut todellisuutta, komissio suoritti tarkistuksia elokuussa 1999 laaditun ja edellä 19 kohdassa mainitun "ISO 94 -tapahtumaa koskevan lopullisen laskelman" pohjalta.

114 Tilintarkastuskertomuksessaan komissio toteaa, että useat menot ovat tukikelvottomia ja että joitakin maksuja ei voi ottaa huomioon lopullisessa menojen ja tulojen laskennassa.

115 Komissio sai tukikelpoisten menojen määräksi oikaistuna 149 291 DEM ja tulojen määräksi oikaistuna 181 202 DEM yhteisön tuki mukaan luettuna, 143 609 DEM ilman yhteisön tukea. Oikaistu laskelma antaa siis positiiviseksi saldoksi 31 911 DEM (181 202 DEM — 149 291 DEM). Lisäksi tuloihin sisältyy edellä kohdassa 112 esitetyllä tavalla yhteisön tukea 37 593,52 DEM. Kuitenkin — koska tuensaajan ilmoituksessa määrätään, että tuki ei missään tapauksessa saa synnyttää voittoa — komissio rajoitti tuen määrän 5 682 DEM:aan (37 593 DEM — 31 911 DEM). Näin ollen se vaati 31 911 DEM:n eli koko ylijäämän maksamista takaisin.

116 Tuensaajan ilmoituksesta ilmenee, että tuki voi olla alle 18,4 prosenttia todellisista kuluista, mikäli tuki on synnyttänyt ylijäämän, ja etenkin siinä tapauksessa, että viimeksi mainittua käytetään muuhun kuin ISO 94 -tapahtuman toteuttamiseen. Kuten esillä olevan kanneperusteen ensimmäisen osan käsittelyn yhteydessä tutkituista tosiseikoista käy ilmi, ja kuten ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on edellä 108 kohdassa todennut, komissio epäsi täysin oikeutetusti riidanalaisten menoerien tukikelpoisuuden. Siten komission määrittelemän ylijäämän olemassaoloa ei tässä tapauksessa voida kyseenalaistaa. Tämän vuoksi edellä 8 kohdassa mainittu kolmas edellytys ei täyty. Kaiken muun ohella, kuten mainituista tosiseikoista ilmenee, kyseinen ylijäämä käytettiin muuhun. Niin muodoin edellä 6 kohdassa mainittu ensimmäinen edellytyskään ei täyty.

117 Tämän jälkeen on huomautettava, että yhteisön tuki on luonteeltaan toissijaista, kuten komissio istunnossa totesi. Tämän johdosta komissio tulee mukaan tapahtumien rahoitukseen vain silloin, kun muut taloudelliset keinot eivät riitä rahoitukseksi.

118 Lisäksi — kuten komissio istunnossa vahvisti — useiden tukien ollessa kyseessä takaisinmaksun on tapahduttava prorata-periaatteella, toisin sanoen kukin tukea myöntänyt taho voi vaatia sen takaisinmaksua ainoastaan suorittamansa määrän osalta. Tässä tapauksessa kuitenkin Kreis Neuss oli jo saanut tukensa takaisin kokonaisuudessaan. Niinpä kun komissio ensin otti tämän seikan huomioon laskelmissaan, sillä oli oikeus vaatia koko ylijäämää.

119 Näin ollen kolmannen kanneperusteen toinen osa on hylättävä.

Vanhentumista koskeva neljäs kanneperuste

Asianosaisten lausumat

120 Kantaja vetoaa komission oikeuden vanhentumiseen. Se huomauttaa, että jos oletetaan takaisinsaamisoikeuden syntyneen vuonna 1994, jolloin ISO 94 -tapahtuma järjestettiin, riidanalainen päätös on päivätty 9.4.2001 eli yli kuusi vuotta väitetyn saatavan syntymisen jälkeen. Kantaja myöntää, ettei yhteisön oikeuteen sisälly tuen takaisinmaksun vanhentumista koskevaa nimenomaista säännöstä, mutta väittää kuitenkin ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen hyväksyneen sellaisten säännösten soveltamisen, joissa asetetaan lyhyempi vanhentumisaika kuin niissä, joita tässä tapauksessa voidaan ajatella. Kantaja vetoaa Verwaltungsverfahrensgesetzin (Saksan hallintomenettelylaki) 48 §:ään ja sitä seuraaviin pykäliin, joiden mukaan hallintoviranomaisen valta kumota edun suova päätös vanhenee vuoden kuluttua siitä, kun viranomainen on saanut tiedon takaisinmaksuun oikeuttavista seikoista. Kantajan mukaan komissio sai tiedon näistä seikoista ensimmäistä kertaa kantajan urheiluvastaavan Grahlin yhtey-

denoton yhteydessä 12.12.1996. Lisäksi Kreis Neussin tilintarkastustoimiston tarkastuskertomus, johon komissio nojautui, on päivätty 25.7.1997, ja komissio sai sen tuosta vuodesta lukien. Istunnossa kantaja vetosi tämän ohella tuensaajan ilmoituksessa olevaan lausekkeeseen, jonka mukaan se oli velvollinen säilyttämään ISO 94 -tapahtumaan liittyvät asiakirjat vain viiden vuoden ajan.

121 Komissio kiistää väitteen vanhentumisesta, koska sen mielestä Verwaltungsverfahrensgesetziä ei voida soveltaa sen antamiin päätöksiin. Joka tapauksessa se huomauttaa, että sen oli toteutettava laskelmat sen summan määrittämiseksi, joka oli mahdollisesti maksettava takaisin, ja koska kantaja ei esittänyt tarvittavia asiakirjoja komission pyynnöstä huolimatta, se esti komissiota pitkään ryhtymästä näihin laskelmiin. Sitä paitsi komissio sai varmasta lähteestä vasta vuoden 1999 alussa tiedon siitä, että oli syntynyt ylijäämää. Kreis Neussin takaisinmaksupäätös vahvistettiin lisäksi vasta 19.3.1998, eikä sitä annettu tiedoksi komissiolle, vaan tämä sai siitä tiedon ulkopuoliselta taholta. Komissio painottaa vielä, että perusteettoman edun saantia koskevat kanteet vanhenevat 30 vuodessa Saksan lain mukaan.

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta

122 Ensinnäkin Saksan oikeuden soveltamisen osalta on riittävää todeta, ettei kantaja voi yhteisön hallintomenettelyssä pätevästi vedota vanhentumista koskevaan Saksan lainsäädäntöön, koska tätä lainsäädäntöä ei voida soveltaa komission yhteisön varoista myöntämän ja yhteisön oikeudella säännellyn taloudellisen tuen tapauksessa. Lisäksi, kuten kantaja itsekin myöntää, yhteisön oikeuteen ei sisälly tuen takaisinmaksun vanhentumista koskevaa nimenomaista säännöstä.

123 On muistettava, että yhteisön lainsäätäjän on lähtökohtaisesti vahvistettava vanhentumisaika etukäteen, jotta tämä täyttäisi tehtävänsä oikeusvarmuuden turvaamisessa (ks. esim. asia 41/69, ACF Chemiefarma v. komissio, tuomio 15.7.1970, Kok. 1970, s. 661, Kok. Ep. I, s. 455, 19 ja 20 kohta; asia 48/69, ICI v. komissio, tuomio 14.7.1972, Kok. 1972, s. 619, Kok. Ep. II, s. 25, 47 ja 48 kohta; asia T-26/89, de Compte v. parlamentti, tuomio 17.10.1991, Kok. 1991, s. II-781, 68 kohta ja yhdistetyt asiat T-126/96 ja T-127/96, BFM ja EFIM v. komissio, tuomio 15.9.1998, Kok. 1998, s. II-3437, 67 kohta). Vanhentumisajan ja sen soveltamista koskevien yksityiskohtaisten sääntöjen vahvistaminen kuuluu yhteisön lainsäätäjän toimivaltaan (em. asia ACF Chemiefarma v. komissio, tuomion 20 kohta). Lisäksi vanhentumisen alalla sellaisten säännösten, joita ei ole tarkoitettu sovellettavaksi asianomaiseen tapaukseen, soveltaminen analogisesti ei ole mahdollista (em. asia BFM ja EFIM v. komissio, tuomion 68 kohta).

124 Tässä yhteydessä on todettava, ettei ole säännöksiä, jotka sisältäisivät vanhentumisajan, jota voitaisiin soveltaa tässä tapauksessa. Vaikka tuensaajan ilmoituksen 5 kohdassa, johon kantaja vetoaa, velvoitetaankin tuensaaja säilyttämään kaikki alkuperäiset asiakirjat viiden vuoden ajan mahdollista tarkastusta varten, siinä ei siltikään aseteta vanhentumisaikaa, joka koskisi komission toimia tuen jäädyttämiseksi, pienentämiseksi tai poistamiseksi.

125 Toiseksi, mikäli kantajan kanneperuste on ymmärrettävä vetoamisena kohtuullisen määräajan noudattamatta jättämiseen, on muistettava, että hallinnollisen menettelyn keston kohtuullisuutta on arvioitava kunkin asian erityispiirteet huomioon ottaen, ja arvioinnissa on otettava huomioon muun muassa asiayhteys, eri menettelyvaiheet, asian vaikeus sekä asian merkitys eri osapuolille (yhdistetyt asiat T-213/95 ja T-18/96, SCK ja FNK v. komissio, tuomio 22.10.1997, Kok. 1997, s. II-1739, 57 kohta).

126 Tämän kanneperusteen perusteltavuuden arvioimiseksi onkin määritettävä huomioon otettava määräaika. Tämä aika alkaa tässä tapauksessa siitä hetkestä, jolloin komissio sai tiedon sääntöjenvastaisuuksista, jotka liittyivät ISO 94 -tapahtumaan.

127 Kantajan mukaan kyseessä on hetki, jona komissio vastaanotti kantajan urheiluvastaavan Grahlin kirjeen, joka oli päivätty 12.12.1996. Kirjeestä ilmenee, että Grahl oli ilmoittanut komissiolle joistakin poikkeavuuksista, esimerkiksi siitä, että kantaja ei ollut suorittanut eräitä maksuja, vaikka nämä maksut esitettiin menoina komissiolle. Tämän lisäksi Grahl totesi siinä 40 000 DEM:n ylijäämän.

128 Koska kirje kuitenkin on epätäsmällinen, on katsottava, ettei komission ollut sen perusteella tässä vaiheessa mahdollista saada yksityiskohtaisempaa tietoa siinä mainituista sääntöjenvastaisuuksista. Näin ollen kantaja ei voi kohdistaa komissioon moitteita sen vuoksi, ettei tämä toiminut kyseisen kirjeen perusteella.

129 Tämän johdosta on olennaista tietää, milloin komissio sai tiedon 26.11.1997 laaditusta Kreis Neussin tilintarkastuskertomuksesta, jossa todettiin kirjanpidossa ylijäämä ja viitattiin tilintarkastustoimiston 25.7.1997 päivättyyn tarkastuskertomukseen, taikka 19.3.1998 päivätystä Kreis Neussin takaisinmaksupäätöksestä. Vastauksessaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen kirjalliseen kysymykseen komissio vahvistaa saaneensa tiedon Kreis Neussin takaisinmaksupäätöksestä tämän lähettämällä kirjeellä, joka oli päivätty 11.8.1998 ja saapunut 21.8.1998, sekä vastaanottaneensa Kreis Neussin tilintarkastuskertomuksen tämän 17.2.1999 päivätyllä kirjeellä 25.2.1999. Istunnossa kantaja vahvisti ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimelle, ettei se kiistä näitä päivämääriä.

130 Tämän vuoksi on todettava, että määräaika, joka on otettava huomioon, alkaa 21.8.1998, jolloin komissio sai tiedon Kreis Neussin takaisinmaksupäätöksestä, jonka perusteella se saattoi todeta ensimmäistä kertaa vakavasti otettavasti, että ISO 94 -tapahtuman kirjanpidossa oli sääntöjenvastaisuuksia.

131 Edellä 20 kohdassa mainitusta ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen määräyksestä käy ilmi, että komissio pyysi ensin 9.2.1999 kantajaa toimittamaan kaikki asiakirjat, jotka koskivat ISO 94 -tapahtuman menoja ja tuloja, ja määräsi sitten 6.4.1999 tekemällään päätöksellä maksamaan suoritetun tuen takaisin sillä perusteella, että pyyntöön ei vastattu ja että joka tapauksessa sillä oli tietoja, joiden mukaan kantaja oli saanut tapahtumasta voittoa, joka ei ollut taloudellista tukea koskevien sääntöjen mukaista. Tämän vuoksi osoittautuu, että 6.4.1999 asti, ellei myöhemmäksikin, komissiolla ei ollut käytettävissään todisteita kyseisten varojen käytöstä.

132 Komissio poisti ensimmäisen 6.4.1999 tehdyn takaisinmaksupäätöksen 6.8.1999. Vasta 11.8.1999 kantajan asianajaja Hüsch lähetti komissiolle "ISO 94 -tapahtumaa koskevan lopullisen laskelman", joka oli laadittu elokuussa 1999. Komission edustajat tarkastivat tilit kantajan asianajajan luona 13.4.2000. Hüsch toimitti 23.5.2000 komissiolle eräitä tietoja eri transaktioiden selventämiseksi. Komissio laati 15.6.2000 tilintarkastuskertomuksen, ja 9.4.2001 se antoi uuden maksukehotuksen eli riidanalaisen päätöksen.

133 Kaiken tämän perusteella on ilmeistä, ettei komissio jäänyt toimettomaksi saatuaan tiedon sääntöjenvastaisuuksista 21.8.1998. Ensimmäinen takaisinmaksupäätös tehtiin seitsemän ja puoli kuukautta tämän päivän jälkeen. Sitten päätös poistettiin ja 9.4.2001 tehtiin riidanalainen päätös, mikä tapahtui 20 kuukautta sen jälkeen kun ensimmäinen päätös oli poistettu. Onkin todettava, etteivät nämä ajat ylittäneet kohtuullista aikaa.

134 Tämän seurauksena tässä tilanteessa on hylättävä neljäs kanneperuste.

Hyvän hallintotavan periaatteen loukkaamista ja huolellisuusvelvollisuuden noudattamatta jättämistä koskeva viides kanneperuste

Asianosaisten lausumat

135 Vastauskirjelmässään kantaja väittää komission loukanneen viran puolesta tutkimisen periaatetta. Periaatteen mukaan komissio on yhteisön hallinto-oikeuden nojalla velvollinen tutkimaan konkreettisesti esillä olevan tapauksen, eikä se saa rajoittua vain teoreettisiin seikkoihin tai arviointeihin (asia 27/76, United Brands v. komissio, tuomio 14.2.1978, Kok. 1978, s. 207, 306). Kantajan mukaan komissio ei arvioinut sille toimitettua todistusaineistoa eikä tarttunut sille esitettyihin todistelua koskeviin ehdotuksiin. Erityisesti todistajia olisi pitänyt kuulla eri kirjanpitotoimien osalta. Koska todisteihin ei turvauduttu, viran puolesta tutkimisen periaatetta ei ole noudatettu.

136 Komissio painottaa kantajan lyöneen laimin noudattaa tuensaajan ilmoituksen 7 kohtaan liittyvää velvollisuutta, jonka mukaan kantaja oli velvollinen todistamaan tuen asianmukaisen käytön ja jättäessään tämän tekemättä velvollinen maksamaan sen takaisin. Oman näkemyksensä mukaan komissio selitti tilintarkastuskertomuksessaan laajasti, miksi se katsoi, ettei tällaista todistusta ollut esitetty, ja piti kantajan esittämiä tositteita merkityksettöminä. Kantaja ei sen mielestä vielä tässäkään vaiheessa ottanut konkreettisesti kantaa komission esittämiin väitteisiin.

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta

137 Koska kantaja esitti tämän kanneperusteen vasta vastauskirjelmässään, kyseessä on ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen työjärjestyksen 48 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu uusi kanneperuste, jonka esittäminen prosessin aikana on kielletty. Näin ollen tämä kanneperuste on hylättävä.

138 Kaiken edellä todetun perusteella kanne on hylättävä.

Oikeudenkäyntikulut

139 Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen työjärjestyksen 87 artiklan 2 kohdan mukaan asianosainen, joka häviää asian, velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut, jos vastapuoli on sitä vaatinut. Koska kantaja on hävinnyt asian ja vastaaja vaatinut oikeudenkäyntikulujensa korvaamista, kantajan on korvattava oikeudenkäyntikulut kokonaisuudessaan.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN TUOMIOISTUIN
(neljäs jaosto)

on antanut seuraavan tuomiolauselman:

1) Kanne hylätään.

2) Kantaja velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut kokonaisuudessaan.

Tiili Mengozzi Vilaras

Julistettiin Luxemburgissa 17 päivänä syyskuuta 2003.

H. Jung V. Tiili

kirjaaja jaoston puheenjohtaja